

Denne, saavel af Arbejderkommissionen som fra anden Side, fremhævet, at Eierne af mindre Parceller og Huse paa Landet have Bæmselighed ved at opnaa faste Laan, hvad navnlig gjælder i Sylland, hvor Kreditforeningen for Landeendomsbesiddere, som foran nævnt, ikke giver mindre Laan end 1,200 Kr., ligesom det ei heller kan bestrides, at det maa være i det Almindeliges Interesse, altsaa statsøkonomisk rigtig, at en Del af de løse Kapitaler i Landet spredes som Prioriteter i de mindre Eiendomme. Statsgarantien er en nødvendig Støtte for at holde Kreditforeningens Forskrivninger i en saadan Kurs, at det bliver de maa Eiendomsbesiddere muligt at benytte den; men paa den anden Side mener Flertallet ikke, at der foreligger tilstrækkelig Nødvendighed for, at den gives i et aldeles ubestemt Omfang. Den bør søges holdt indenfor en rimelig Græns, hvilket kan opnaas derved, at der gives Regjeringen en Ret til, ligesom det under visse Omstændigheder gjøres Samme til Migt, at standse Foreningens Virksomhed (se Endringsforslag Nr. 9). — I nær Forbindelse med Spørgsmaalet om Omfanget af Statsgarantier staa Spørgsmaalet om Omfanget af det solidariske Ansvar, som Lovforslaget paalægger den eventuelle Kreditforenings Interessenter, og der er udtalt den Mening, at et ubegrænset solidarisk Ansvar vilde medføre Fare for de mere værdifulde Eiendomme. Ved det nævnte Endringsforslag Nr. 9 er der givet Indenrigsministeren Ret til at gribe ind, saasnart der til Følge sig af det solidariske Ansvar i noget Regnskabsaar afkræves Interessenterne 1 pCt. af de laante Bæls, hvorhos Foreningens Virksomhed ubetinget bliver at standse, saafremt en saadan Underbalance viser sig i 3 paa hinanden følgende Aar, og Flertallet skønner ikke rettere end at der derved er givet en tilstrækkelig Begrænsning for det solidariske Ansvar og paa en saadan Maade, at Begrænsningen ikke vil blive hæmmende for Foreningens Kredit og Virksomhed.

Mindretallet, Larsen, Møller og Ulfving, skulle om vor Stilling bemærke følgende: Det er forekommet os ikke lidet tvivlsomt, om det i sig selv kan anses for en heldig Vej til at stætte de i Lovforslaget omhandlede mindre Eiendomsbesiddere en lettere Udgang til at erholde Prioritetslaan i deres Eiendomme, at søge oprettet saadanne efter de nu bestaaende Kreditforeningers Væbster indrettede særegne Kreditforeninger for disse mindre Eiendomme, som ved Lovforslaget ere paatænkte, med en Virkefreds saa omfattende som den deri fastsatte. Betænkes det, at det ved en stor, maaske den største Del af de Eiendomme, som Lovforslaget omhandler, er Bygningen, der er det vigtigste Jordtilliggend, kan det Underordnede, indlyser det, at selv om det fra Først af er lykkes at faae en tilnærmelsesvis rigtig Ansættelse af disse Eiendommers Værdi, er denne dog i

Lidernes Løb, dels ved Forandringer i de omgivende lokale Forhold, dels ved Mangel paa Røgt fra Eierens Side, ofte udfat for saaledes at forringes, at den Bæmselighed, som denne Slags Eiendomme kan yde, maa erkjendes for i Almindelighed at være af en sædeles prefer Natur. Under alle Omstændigheder er det klart, at en Laanvirksomhed, der skal gaa ud paa at udlæne i saadanne Bæmsel, udkræver et meget stadigt, aarvaagent Tilhyn med de enkelte Bæmselers Tilstand, og hvor vanskeligt det vil være paa Afstand saaledes som et Laaninstitut, der skulde omfatte det halve Land, maatte gjøre det, selv med usorholdsmæssige Omkostninger at faae et slikt Tilhyn ordnet, behøver ingen Udvipling. Omkostningerne vilde blive saa store, at derat maa opstaa en for Laantagerne meget søletig Byrde, og dog vil Tilhynet, hvad der end gjøres derfor, altid blive ufuldstændigt og mangelfuldt. Men er det som Følge heraf med Grund at befrygte eller rettere med Vished at forudsæ, at den Laanvirksomhed, der er tiltænkt de her omspurgte Kreditforeninger, vil være forbunden med langt hyppigere Tab end den, som de hidtil kjendte Kreditforeninger, der kunne arbejde med ulige større Sæmsel, ere udfatte for, vil det solidariske Ansvar, som Foreningernes Medlemmer skulle underkaste sig, medføre saadanne Farer for dem, der deri indtræde, at det vel kan være et Spørgsmaal, om det i Almindelighed kan være at anbefale Husmandsklassen som en Vej, de uden Usorfigthed kunne betrede, at henvende sig til disse Foreninger for at faae de Laan, de kunne tiltrænge. Denne Betæmselighed har imidlertid ikke kunnet bevæge os til ubetinget at fravaade at gaa ind paa det nærværende Lovforslag, da det allerede følger af den bestaaende Lovgivning, at Oprettelsen af Kreditforeninger ogsaa for den Art Eiendomme, hvorom der her er Tale, maa kunne ventes approberet, saasnart et tilstrækkeligt Antal Interessenter

melde sig. — Væsentlig Betæmselighed have vi derimod ved den i Forslag bragte ubegrænsede Statsgaranti for de paatænkte Foreningers Obligationer, hvorved Staten, idet den saaledes skal forpligte sig til ved sin Kaution at stætte enhver Smaaamand paa Landet, der nu er etableret eller i Fremtiden maatte etablere sig, Kredit for Halvdelen af den Værdi, som Etablisementet vurderes til paa den Tid, Krediten begjæres, vil paatage sig Gjældsforpligtelser af et Omfang, som det ikke er muligt at overse, eftersom det ikke lader sig beregne, hoormeged de i Lidernes Løb kunne stige. Der kan naturligvis ikke være Tvivl om, at der i Reglen ikke bør kunne være Spørgsmaal om, at den private Virksomhed skulde kunne henvende sig til Staten for af denne at forlange sig forskaffet den Kredit, som den til sin Udførelse kunde tiltrænge eller ønske sig, og Undtagelser fra denne Regel